

III

(Parengiamieji aktai)

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROPOS CENTRINIO BANKO NUOMONĖ

2023 m. vasario 1 d.

dėl pasiūlymo dėl reglamento, kuriuo dėl momentinių kredito pervedimų eurai iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 260/2012 ir (ES) 2021/1230

(CON/2023/4)

(2023/C 106/02)

Ižanga ir teisinis pagrindas

2022 m. lapkričio 16 ir 24 d. Europos Centrinis Bankas (ECB) gavo atitinkamai Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Parlamento prašymą pateikti nuomonę dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl momentinių kredito pervedimų eurai iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 260/2012 ir (ES) 2021/1230 ⁽¹⁾ (toliau – pasiūlytas reglamentas).

ECB kompetencija teikti nuomonę grindžiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 127 straipsnio 4 dalimi ir 282 straipsnio 5 dalimi, nes pasiūlytame reglamente yra nuostatų, priklausančių ECB kompetencijos sritims pagal SESV 127 straipsnio 2 dalį ir Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statuto 3 straipsnio 1 dalį, visų pirma, susijusioms su pagrindiniu Europos centrinių bankų sistemos uždaviniu skatinti sklandų mokėjimo sistemų veikimą. Vadovaudamasi Europos Centrinio Banko darbo reglamento 17 straipsnio 5 dalies pirmuoju sakiniu, Valdančioji taryba priėmė šią nuomonę.

1. Bendrosios pastabos

1.1 ECB labai palankiai vertina Europos Komisijos iniciatyvą skatinti momentinių mokėjimų (MM), kurie apibrėžiami kaip kredito pervedimai, kuriais lėšos į gavėjo mokėjimo sąskaitą pervedamos per dešimt sekundžių nuo mokėjimo nurodymo gavimo iš mokėtojo eurai Europos Sąjungoje, teikimą ir įsisavinimą. Ši iniciatyva yra glaudžiai susijusi su Eurosistemos mažmeninių mokėjimų strategija ⁽²⁾, kurios pagrindiniai elementai yra šie: a) visos Europos mažmeninių mokėjimų sprendimo sukūrimas sąveikos vietoje; b) maksimalus MM naudojimas; c) tarptautinių mokėjimų už ES ribų gerinimas ir d) parama inovacijoms, skaitmeninimui ir Europos mokėjimų ekosistemai.

1.2 Siekiant skatinti sklandų mokėjimo sistemų veikimą, labai svarbu spręsti susiskaidymo problemas bendroje mokėjimų eurai erdvėje (SEPA). Dabar MM nėra prieinami vienodomis sąlygomis visose SEPA jurisdikcijose. Šiomis aplinkybėmis priemonės, kuriomis toliau derinamas MM paslaugos teikimas visose SEPA jurisdikcijose, suteiktų vartotojams daugiau pasirinkimo ir skatintų inovacijas, saugumą ir atvirą strateginį savarankiškumą Europos mokėjimų srityje. Be to, taip pat turėtų būti remiamos priemonės, kuriomis galima skatinti visos SEPA veiksmingumą,

⁽¹⁾ COM(2022) 546 final.

⁽²⁾ Žr. Eurosistemos mažmeninių mokėjimų strategiją, kurią galima rasti ECB interneto svetainėje www.ecb.europa.eu.

jei užtikrinama atitiktis taikytiniems duomenų apsaugos teisės aktams. Turėtų būti naudinga išnagrinėti galimybę nustatyti standartizuotus ir (arba) galbūt centralizuotus visos Europos sprendimus, skirtus neatitikimo patikroms, kuriuos mokėjimo paslaugų teikėjai (MPT), turėtų pateikti prieš suteikiant MM leidimą arba prieš įsiskaičiuojant lėšas į naudos gavėjo sąskaitą, pavyzdžiui, Eurosistemai pasinaudojant savo centrine pozicija momentinių mokėjimų srityje, kurioje ji gali pasiekti visas atitinkamas kitas sandorių šalis.

- 1.3 MM paslaugų teikimas ir įsisavinimas Sąjungoje didėjo nuo 2017 m. pradėjus taikyti momentinių kredito pervedimų schemą („SCT Inst.“ schema), tačiau tai dar netapo „nauja kasdienybe“, kaip buvo galima tikėtis. ECB toliau skatina rinkos dalyvius įgyvendinti MM visoje Europoje ir remia galutinius naudotojus, kad ji MM įsisavintų kaip galima greičiau. 2018 m. lapkričio mėn. ECB pradėjo teikti TARGET momentinių mokėjimų vykdymo (TIPS) paslaugą, kad MPT galėtų lengviau teikti MM paslaugą ir kad jie galėtų nedelsiant, saugiai ir bet kuriuo metu atlikti MM. Nuo 2022 m. visi MPT, kurie prisijungia prie „SCT Inst“ schemos ir yra pasiekiami sistemoje TARGET2, taip pat turi būti pasiekiami per TIPS, taip prisidedant prie MPT, siūlančių MM paslaugą, techninio, rinkos infrastruktūros lygmenų, pasiekiamumo visoje Europoje (arba sąveikumo).
- 1.4 ECB pažymi, kad tai netaikoma elektroninių pinigų įstaigoms (EMI) ir mokėjimo įstaigoms (PI), kurios kitu atveju būtų įpareigos visiems savo mokėjimo paslaugų vartotojams (MPV) siūlyti mokėjimo paslaugą, susijusią su MM siuntimu ir gavimu, nes jie negali dalyvauti atsiskaitymo sistemose, nurodytose pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/26/EB⁽³⁾ (toliau – Atsiskaitymų baigtinumo direktyva)⁽⁴⁾. ECB supranta, kad išplėtus Atsiskaitymų baigtinumo direktyvos taikymo sritį įtraukiant EMI ir PI, šie MPT taip pat turėtų laikytis reikalavimo visiems savo MPV siūlyti mokėjimo paslaugą, susijusią su MM siuntimu ir gavimu, nes jie tiesiogiai dalyvautų pagal tą direktyvą paskirtose atsiskaitymo sistemose.

ECB pritaria reikalavimui, kad paveikti MPT siūlytų MM paslaugą tokiomis pačiomis sąnaudomis kaip ir su MM nesusijusios paslaugos atveju. ECB taip pat palankiai vertina supaprastinto sankcijų tikrinimo įdiegimą siekiant pakeisti dabartinį sandoriais grindžiamą modelį, nesumažinant sankcijų tikrinimo veiksmingumo. Be to, ECB pritaria pasiūlymui įdiegti paslaugą, skirtą gavėjo tarptautinio banko sąskaitos numerio (IBAN) ir pavadinimo neatitikimams nustatyti. Tokia paslauga gali padėti sumažinti MM klaidų ir sukčiavimo atvejų skaičių. Tačiau su šia paslauga susijęs mokestis gali būti atgrasantis, o kartu su galimybe atsisakyti teikti paslaugą tai gali lemti menką šios papildomos apsaugos taikymą mokėtojams, tuo tarpu kai MPT vis tiek patirtų investicinių išlaidų plėtodami šią paslaugą. Reikalavimai, susiję su tuo, kaip turėtų būti įgyvendinama neatitikimų tikrinimo paslauga, nėra pernelyg griežti, o tai suteikia rinkai reikiamą lankstumą, kad joje būtų galima kurti sprendimus. Vis dėlto suderintas požiūris padėtų išvengti galinčių kilti susiskaidymo problemų. Taip pat svarbu numatyti pakankamai laiko, kad rinka galėtų parengti ir įgyvendinti tinkamas priemones, kurios nekenkia MM spartai, nes tai galėtų trukdyti jas diegti pardavimo vietoje.

2. Konkrečios pastabos

2.1 Terminų apibrėžtys

Tam tikrus pasiūlytame reglamente apibrėžtus terminus gali reikėti a) suderinti su tais, kurie vartojami Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2015/2366⁽⁵⁾ (toliau – Antroji mokėjimo paslaugų direktyva) ir b) pasiūlyme keisti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/92/ES⁽⁶⁾ (toliau – Mokėjimo sąskaitų direktyva) ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/882⁽⁷⁾ (toliau – Europos prieinamumo aktas). Visų pirma, mokėjimo sąskaitos identifikatoriaus apibrėžtis, įtvirtinta pasiūlytame reglamente, būtų tokia pati kaip ir unikalios

⁽³⁾ 1998 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/26/EB dėl atsiskaitymų baigtinumo mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymų sistemose (OL L 166, 1998 6 11, p. 45).

⁽⁴⁾ Pasiūlyto reglamento 1 straipsnio 2 punktą.

⁽⁵⁾ 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB (OL L 337, 2015 12 23, p. 35).

⁽⁶⁾ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/92/ES dėl mokesčių, susijusių su mokėjimo sąskaitomis, palyginamumo, mokėjimo sąskaitų perkėlimo ir galimybės naudotis būtiniausias savybes turinčiomis mokėjimo sąskaitomis (OL L 257, 2014 8 28, p. 214).

⁽⁷⁾ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų (OL L 151, 2019 6 7, p. 70).

identifikatoriaus apibrėžtis Antrojoje mokėjimo paslaugų direktyvoje ⁽⁸⁾. ECB siūlo, kad, atsižvelgdamas į tai, Sąjungos teisės aktų leidėjas apsvaistytą galimybę pasiūlytame reglamente vartoti tą pačią terminiją. Be to, terminas „kredito pervedimas“ jau yra apibrėžtas Mokėjimo sąskaitų direktyvoje ⁽⁹⁾. Siekiant nuoseklumo, ECB siūlo šią apibrėžtį suderinti su pasiūlytame reglamente pateikta momentinio kredito pervedimo apibrėžtimi. Šiuo atžvilgiu Mokėjimo sąskaitų direktyvoje ⁽¹⁰⁾ pažymima, kad reikia užtikrinti joje nustatytų sąvokų suderinimą su Antrojoje mokėjimo paslaugų direktyvoje ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 260/2012 ⁽¹¹⁾ nustatytomis sąvokomis. Be to, Europos prieinamumo akte nustatyta mokėjimo terminalo sąvokos apibrėžtis, kuri yra panaši į MPV sąsajoje, nustatytoje pasiūlytu reglamentu, pateiktą apibrėžtį. ECB siūlo Sąjungos teisės aktų leidėjui apsvaistyti galimybę iš dalies pakeisti Europos prieinamumo aktą siekiant suderinti mokėjimo terminalo sąvokos apibrėžtį su MPV sąsajoje vartojama apibrėžtimi. Galiausiai, siekiant užtikrinti sistemingą nuoseklumą, svarbu atsižvelgti į pasiūlytu reglamentu nustatytus terminus, susijusius su būsimais Antrosios mokėjimo paslaugų direktyvos pakeitimais.

2.2 Gavėjo vardo ir pavardės (pavadinimo) ir mokėjimo sąskaitos identifikatoriaus neatitikimai

Prie pasiūlyto reglamento pridėtame aiškinamajame memorandume nustatyta, kad MPT gali imti papildomą mokestį už gavėjo vardo ir pavardės (pavadinimo) ir mokėjimo sąskaitos identifikatoriaus neatitikimų nustatymą ⁽¹²⁾. Papildomas mokestis už neatitikimų nustatymą, viena vertus, galėtų turėti atgrasomąjį poveikį MPV, kurie gali būti nelinkę naudotis MM paslaugomis ir jas įsisavinti. Kita vertus, kalbant apie MM, ši neatitikimo patikrinimo paslauga yra esminė. Dėl šios priežasties pasiūlytą reglamentą reikėtų iš dalies pakeisti siekiant išvengti situacijų, kai MPV nenaudoja MM arba atsisako naudotis neatitikimo patikrinimo paslauga dėl su ja susijusių mokesčių. Nepaisant to, ar paslauga naudojasi MPV, pasiūlytu reglamentu MPT įpareigojami siūlyti paslaugą, kuriai reikalingos investicinės sąnaudos. Kai kuriose valstybėse narėse (pvz., Nyderlanduose) jau nustatyta privaloma gavėjo vardo ir pavardės (pavadinimo) atitikties IBAN duomenims patikra, kurią visi MPT atlieka dėl vidaus sąskaitų be jokio papildomo mokesčio. Suderintas požiūris į tokias IBAN patikras visoje SEPA gali būti naudingas ir ekonomiškai efektyvesnis ir tai, pavyzdžiui, galėtų padėti nustatyti bendrą schemą ir (arba) centralizuotai teikti paslaugas.

2.3 Su Sąjungos sankcijomis susijusių MM tikrinimas

Atitinkami MPT privalo atlikti patikrinimus, susijusius su Sąjungos sankcijomis, nedelsiant po to, kai įsigalioja bet kokios pagal SESV 215 straipsnį patvirtintos ribojamosios priemonės ⁽¹³⁾. Šiuo atžvilgiu ECB norėtų atkreipti dėmesį į tris aspektus.

Pirma, pasiūlytu reglamentu atitinkamas mokėjimo paslaugų teikėjas neatleidžiamas nuo atitinkamų nacionalinių sankcijų, taikomų atitinkamam asmeniui, įstaigai ar subjektui, laikymosi.

Antra, pagal SESV 215 straipsnį patvirtintos ribojamosios priemonės gali įsigalioji jų paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną arba kitą dieną po jų paskelbimo. Siekiant užtikrinti, kad šias ribojamąsias priemones paveikti MPT taikytų nedelsiant, ECB siūlo paveiktus MPT įpareigoti atlikti tokius patikrinimus nedelsiant po ribojamųjų priemonių paskelbimo Oficialiajame leidinyje (užuot patikrinimus atlikus netrukus po to, kai įsigalioja priemonės), taip palengvinant atitiktį visais atvejais, kai ribojamoji priemonė įsigalioja vėliau nei yra paskelbiama.

Trečia, ir siekiant užtikrinti teisinį tikrumą, ECB supranta naudą, kurią juridinio asmens identifikatoriai (LEI) galėtų duoti atliekant su Sąjungos sankcijomis susijusius patikrinimus ir (arba) kaip pasaulinis sandorio šalių identifikavimo standartas, taikomas teikiant neatitikimo nustatymo paslaugą. Naujausiose EPC gairėse, susijusiose su EPC mokėjimo schemos taisyklių sąvado perėjimu prie 2019 m. ISO 20022 pranešimo standarto versijos, kuri planuojama atlikti iki

⁽⁸⁾ Žr. Antrosios mokėjimo paslaugų direktyvos 4 straipsnio 33 punktą.

⁽⁹⁾ Žr. Mokėjimų sąskaitos direktyvos 2 straipsnio 20 punktą.

⁽¹⁰⁾ Žr. Mokėjimų sąskaitos direktyvos 14 konstatuojamąją dalį.

⁽¹¹⁾ 2012 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 260/2012, kuriuo nustatomi kredito pervedimų ir tiesioginio debeto operacijų eurais techniniai ir komerciniai reikalavimai ir iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 924/2009 (OL L 94, 2012 3 30, p. 22).

⁽¹²⁾ Žr. pasiūlyto reglamento aiškinamąjį memorandumą, p. 10.

⁽¹³⁾ Žr. pasiūlyto reglamento 1 straipsnio 2 dalį.

2023 m. lapkričio mėn., LEI numatyti kaip alternatyvūs neprivačios šalies identifikatoriai ⁽¹⁴⁾. Tai padėtų pašalinti technines kliūtis EPC mokėjimo schemos lygmeniu. Nors LEI naudojimas priklauso nuo jų įgyvendinimo platesniu mastu, pasiūlytoje nuostatoje dėl su sankcijomis susijusio patikrinimo pateikus nuorodą į potencialų LEI naudojimą būtų parodoma, kad Europos Sąjunga remia šio pasaulinio standarto naudojimą ir jį skatina.

2.4 Pažeidimo nagrinėjimo procedūros

Siekiant užkirsti kelią scenarijui, kai planinio „SCT Inst“ schemos atjungimo laikotarpiu MPT neišvengiamai pažeistų Sąjungos teisę, ECB siūlo pasiūlytame reglamente numatyti išimtį. Atitinkamai ECB siūlo MPT netaikyti pažeidimo nagrinėjimo procedūros labai išimtiniais atvejais, kai „SCT Inst“ schema yra neprieinama trumpą laikotarpį, kurį patvirtino jos atitinkamas valdymo organas, kuriuo MM negali būti apdorojamas.

Kai ECB rekomenduoja iš dalies keisti pasiūlytą reglamentą, konkretūs redagavimo pasiūlymai kartu su aiškinamuoju tekstu pateikiami techniniame darbo dokumente. Techninis darbo dokumentas anglų kalba paskelbtas interneto svetainėje „EUR-Lex“.

Priimta Frankfurte prie Maino 2023 m. vasario 1 d.

ECB Pirmininkė
Christine LAGARDE

⁽¹⁴⁾ Žr. gaires, paskelbtas EPC interneto svetainėje www.europeanpaymentscouncil.eu.